

МИХАЙЛИК ОЛЕКСІЙ ФЕДОСІЙОВИЧ

**Директор Харківського інституту
інженерів комунального будівництва
(1944-1954, 1960-1962 рр.)**

МИХАЙЛИК ОЛЕКСІЙ ФЕДОСІЙОВИЧ (1906-1985)

Директор ХПКБ (1944–1954, 1960–1962 рр.)
Кандидат технічних наук, доцент
Міський голова м. Харкова (1953–1960 рр.)
Завідувач кафедри містобудування та
благоустрою міст (1943–1962 рр.)

Михайлик Олексій Федосійович народився у 1906 р. у с. Чернечий Яр Диканського р-ну Полтавської обл. До 1924 р. працював разом зі своїм батьком-селянином та на роботі за наймом.

Із 1924 по 1925 рр. працює керуючим справами райпарткому у с. Диканька Полтавської обл., а з 1925 по 1926 рр. – завідувачем сільбуду у с. Великі Будища Полтавської обл. У 1926 р. Диканьським райкомом КСМ його було командировано на навчання до Харківського педагогічного технікуму. 1927 року на Всеукраїнському з'їзді пролетарського студентства О. Михайлика обрано членом президії Центрального бюро пролетстуду та членом редколегії журналу «Студент Революції», де він працював заступником відповідального редактора до 1929 р.

Членський квиток дійсного члена Президії Центрального Бюро Пролетарського Студентства О. Ф. Михайлика – студента Харківського інституту народного господарства

У 1928 р. О. Ф. Михайлик переходить на навчання до Харківського інституту народного господарства. Зі складу цього вишу у 1930 р. відокремлюється Харківський інститут комунального господарства, навчання в якому Олексій Федосійович закінчив у 1932 р. за спеціальністю «Планування міст».

Із 1929 по 1930 рр. – заступник начальника відділу кадрів Головного ДорУпра УРСР у м. Харкові.

1930–1931 рр. – начальник навчальної частини курсів середнього комскладу НКПС у м. Харкові.

1931–1932 рр. – заступник директора, декан факультету Харківського автодорожнього інституту.

1932–1934 рр. – декан будівельного факультету Промислової академії у м. Харкові.

01.1934–08.1934 рр. – інструктор Політичного Управління Українського військового округу м. Харкова.

08.1934–1938 рр. – директор архітектурно-планувального управління м. Харкова.

1937–1941 рр. – студент, а згодом – аспірант ХІКБ.

1938–1943 рр. – доцент кафедри містобудування ХІКБ за сумісництвом.

1938–1940 рр. – директор Інституту підвищення кваліфікації господарників, м. Харків.

У 1940 р. О. Ф. Михайлик переходить на роботу до Харківського інституту інженерів комунального будівництва, де до 1941 р. працює начальником архітектурно-проектної майстерні. У цей час йому присвоєно кваліфікацію архітектора [1, 9].

У 1941 р. він евакуюється до м. Уральська Західно-Казахстанської обл., звідки його було призвано до армії. У 1941–1942 рр. О. Ф. Михайлик – заступник командира батальйону в/ч 1661.

У 1942 р. Олексія Федосійовича було демобілізовано з причини хвороби. До 1943 р. він працює головою Обласної ради Тсоавіахіму, а згодом – інструктором промвідділу обкому КППС у м. Уральську Західно-Казахстанської обл. Того ж року його було відкликано до м. Харкова, де він із 10.1943 по 01.1944 рр. працює начальником управління кадрів та навчальних закладів Міністерства комунального господарства УРСР. Водночас (1943–1962 рр.) – завідувач кафедри містобудування та благоустрою міст Харківського інституту інженерів комунального будівництва [5, 8].

У 1944 р. О. Ф. Михайлика було призначено директором ХІКБ. На цій посаді він працював до червня 1954 р. Як керівник інституту, він забезпечив відбудову ВНЗ після війни та сприяв його збереженню в післявоєнних умовах. Протягом цього терміну, у 1947 р., отримав вчене звання доцента на кафедрі містобудування та планування населених місць [1, 9].

Парадний вхід до ХІКБу, вул. Революції, 12, м. Харків, 1953 р.

Із листопада 1953 по лютий 1960 рр. – голова виконкому Харківської міської Ради депутатів трудящих, а з лютого 1960 р. до 1962 р. – знову працює директором ХІКБ [4, 6, 9, 11].

Випуск будівельного факультету, 1951 р. Директор – О. Ф. Михайлик

Харківська міська рада,
1950 р.

Олексій Федосійович Михайлик був членом пленуму Харківського міськкому КПРС та членом пленуму Київського райкому КПРС, депутатом Харківської міської ради депутатів трудящих, членом Українського правління товариства Польсько-Радянської дружби, Міським головою м. Харкова (1953–1960 рр.).

О. Ф. Михайлик займався науковою і проектною роботою з планування міст [2]. Автор науково-популярних робіт з історії та архітектури міста Харкова (5 книг, збірників та брошур, 31 статті, 5 проектів). Автор книг: «Харкову – 300 років», «Харків у семиріччі», статей з питань розвитку містобудування для періодичної преси, Великої Радянської та Британської енциклопедій. Брав участь у розробці Генерального проекту планування м. Харкова.

У 2015 році рішенням сесії Харківської міської ради Харківської області від 20.11.2015 № 12/15 «Про перейменування об'єктів топоніміки міста Харкова» одна з вулиць міста Харкова названа на честь **Михайлика Олексія Федосійовича** [10].

Нагороди:

Ордени:

Орден «Знак пошани» (1953 р.)

Орден «Трудового Червоного Прапора» (1959 р.)

Медалі:

Медаль «За перемогу над Німеччиною» (1945 р.)

Медаль «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1946 р.) [1, 4, 8].

ВИБРАНА БІБЛІОГРАФІЯ ПРАЦЬ О. Ф. МИХАЙЛИКА

1932

Михайлик А. Ф. **Проект** планировки г. Ясиноватая / А. Ф. Михайлик. – [Б. м. : б. и.], 1932. – *

1935

Михайлик А. Ф. **Планировка** Краснозаводского района г. Харькова / А. Ф. Михайлик. – [Б. м. : б. и.], 1935. – *

Михайлик А. Ф. **Планировка** Ленинского района г. Харькова / А. Ф. Михайлик. – [Б. м. : б. и.], 1935. – *

1936

Михайлик А. Ф. **Планировочное** решение Генерального проекта реконструкции г. Харькова : [заключение по разделу] / А. Ф. Михайлик // Генеральный проект реконструкции г. Харькова. – [Б. м. : б. и.], 1936. – *

Михайлик А. Ф. **Проект** размещения промышленных предприятий г. Харькова / А. Ф. Михайлик. – [Б. м. : б. и.], 1936. – *

1937

Михайлик А. Ф. **Вынос** промышленных предприятий из г. Харькова / А. Ф. Михайлик // Горпроект : сб. тр. – [Б. м. : б. и.], 1937. – *

1938

Михайлик А. Ф. **Проект** планировки и застройки посёлка «Научный работник» / А. Ф. Михайлик // Горпроект : сб. тр. – [Б. м. : б. и.], 1938. – *

1940

Михайлик А. Ф. **Старый** Харьков / А. Ф. Михайлик // Красное знамя. – 1940. – *

1944

Михайлик А. Ф. **История** г. Харькова / А. Ф. Михайлик // Красное знамя. – 1944. – *

Михайлик А. Ф. **Озеленение** городов / А. Ф. Михайлик. – Киев : Радянська Україна, 1944. – 124 с.

1947

Михайлик А. Ф. **К истории** развития территории и застройки г. Харькова / А. Ф. Михайлик // Научные записки ХИИКСа / Харьков. ин-т инж. коммун. стр-ва. – Харьков : ХИИКС, 1947. – Вып. 4. – С. 69–85.

1950

Михайлик А. **20 лет** Институту инженеров коммунального строительства / А. Михайлик // Красное знамя. – 1950. – 24 ноября.

1952

Михайлик А. Ф. **Слоистые** панели перекрытий / А. Ф. Михайлик // Бюллетень строительной техники. – 1952. – № 21. – С. 14–16.

1954

Михайлик А. Ф. **Нерешённые** вопросы градостроительства / А. Ф. Михайлик // Правда. – 1954. – 14 июля.

Михайлик А. Ф. **Растёт** и благоустраивается индустриальный Харьков : [к 11-й годовщине со дня освобождения от немецко-фашистских оккупантов] / А. Ф. Михайлик // Блокнот агитатора. – 1954. – № 15. – С. 15–20.

1955

Михайлик А. Ф. **Больше** внимания вопросам градостроительства / А. Ф. Михайлик // Всесоюзное совещание строителей : сб. тр. – Москва (РФ) : Госиздат, 1955. – С. 256.

Михайлик А. Ф. **Задачи** планировки и застройки г. Харькова / А. Ф. Михайлик. – [Б. м. : б. и.], 1955. – *

Михайлик А. Ф. **Из истории** нашего города / А. Ф. Михайлик // Красное знамя. – 1955. – 12 июня.

1956

Михайлик А. Ф. **Індустріальний** Харків в шестій п'ятилетці / А. Ф. Михайлик // Блокнот агітатора. – 1956. – № 10. – *

Михайлик А. Ф. **[Рецензія]** / А. Ф. Михайлик. – Рец. на кн.: Планування та благоустрій міст / А. Е. Страментов. – [Б. м. : б. и.], 1956. – С. 4.

Михайлик А. Ф. **300-ліття** Харкова / А. Ф. Михайлик // Известия. – 1956. – 20 мая.

Михайлик А. Ф. **Харків** в шестій п'ятилетці / А. Ф. Михайлик. – Харків : Харків. обл. изд-во, 1956. – 45 с.

Книга повествує про те, що величезні задачі нової п'ятилетки вимагають від всіх працівників промисловості, транспорту, зв'язу, культури, просвіти, охорони здоров'я, міського господарства, від всіх трудящихся Харкова великих зусиль і напруженого праці.

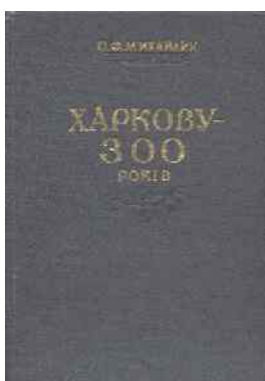
Михайлик О. Ф. **До історії** забудови та планування м. Харкова / О. Ф. Михайлик // Наукові праці Харківського інституту інженерів комунального будівництва. – Харків : ХІКБ, 1956. – № 7. – С. 121–135.

Михайлик О. Ф. **Харків** у шостій п'ятирічці / О. Ф. Михайлик. – Харків : Харків. обл. вид-во, 1956. – 46 с. – (Додаток до Блокноту агітатора № 22).

По шостому п'ятирічному плану передбачається зростання всіх галузей народного господарства: важкої промисловості, машинобудування, сільського господарства, житлово-комунального господарства та забезпечення подальшого зростання добробуту радянського народу. Тому перед трудівниками міста Харкова стоять великі завдання.

Книга призначена широкому загалу читачів.

Михайлик О. Ф. **Харкову – 300 років** : короткий історико-екон. нарис / О. Ф. Михайлик. – Харків : Харків. обл. вид-во, 1956. – 132 с. : іл.

Книга «Харкову – 300 років» є популярним історико-економічним нарисом, в якому основну увагу приділено питанням міського господарства, будівництва, архітектури і планування. Кожний розділ книги має самостійне значення.

Книга призначена широкому загалу читачів.

1957

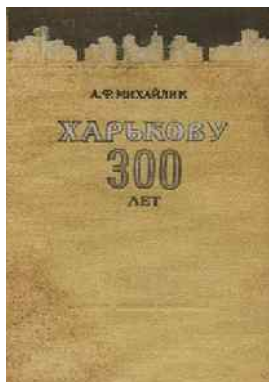
Михайлик А. Ф. **Архитектура** и планировка г. Харькова / А. Ф. Михайлик // Харьков : справочная книга. – Харьков : Харьков. обл. изд-во, 1957. – С 111–152.

Михайлик А. **Вопросы**, требующие разрешения : [о правах гор. Советов по руков. местной промышл. и гор. хоз-вом на примере г. Харькова] / А. Михайлик // Советы депутатов трудящихся. – 1957. – № 2. – С. 75–77.

Михайлик А. Ф. **Харьков** / А. Ф. Михайлик // Большая советская энциклопедия : в 50 т. – 2-е изд. – Москва (РФ) : Советская энциклопедия, 1957. – Т. 46. – С. 79–81.

Михайлик А. Ф. **Харьков** / А. Ф. Михайлик, Ю. Ю. Кондуфор // Британская энциклопедия. – Лондон (Англия): [б. и.], 1957. – *

1958

Михайлик А. Ф. **Харькову – 300 лет** : краткий историко-экон. очерк / А. Ф. Михайлик. – Харьков : Харьков. обл. изд-во, 1958. – 160 с. : ил.

Книга «Харькову – 300 лет» представляет собой историко-экономический очерк, в котором кратко, в популярной форме излагаются основные этапы в развитии Харькова на протяжении трёхсотлетней истории, важнейшие события в экономике и культуре города и во всей его жизни. Книга состоит из 7 разделов, каждый раздел имеет самостоятельное значение.

Во втором издании в текст внесены значительные дополнения, которые в основном коснулись разделов: «Харьков революционный», «Промышленность Харькова» и «Городское хозяйство».

Книга предназначена широкому кругу читателей.

Михайлик О. Ф. **Архітектура** / О. Ф. Михайлик // Харків : путівник. – Харків : Харків. обл. вид-во, 1958. – С. 74–99.

Харьков – город новостроек : [беседа с председателем Харьков. горисполкома А. Ф. Михайликом] // Строительство и архитектура. – 1958. – № 5. – С. 24–25.

1961

Кондратьев Н. Ф. **Харьков** в семилетке / Н. Ф. Кондратьев, А. Ф. Михайлик. – Харьков : Харьков. кн. изд-во, 1961. – 114 с.

В книге авторы поставили перед собой задачу в живой популярной форме рассказать о том, с чем пришёл трудовой Харьков к началу семилетки. Рассмотрены задачи на 1959–1965 гг. Авторы попытались ответить на вопросы о перспективах развития промышленности Харькова за годы семилетки, о новом жилищном и гражданском строительстве, о перспективах роста культурных, учебных и школьных учреждений, органов здравоохранения, торговли и общественного питания, о благоустройстве города. Рассказано в самом сжатом виде,

изложено самое важное и основное.

Книга предназначена широкому кругу читателей.

1968

Михайлик А. **Несколько** назревших вопросов / А. Михайлик // Экономика Советской Украины. – 1968. – № 4. – С. 73–78.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО О. Ф. МИХАЙЛИКА

1. Михайлик Алексей Федосеевич. – Архив Харьковского национального университета городского хозяйства имени А. Н. Бекетова, личное дело.

2. Михайлик Алексей Федосеевич // Архитекторы Харькова / [под общ. ред. С. Чечельницкого]. – Харьков : [б. и.], 2008. – С. 66, 181.

3. Михайлик Алексей Федосеевич // Записки архитектора / П. Е. Шпара. – Киев : Будивельник, 1988. – С. 67, 78.

4. Михайлик Алексей Федосеевич // Служение Отечеству и долгу : очерки о жизни и деятельности ректоров харьковских вузов (1805–2004 годы) / под общ. ред.: В. И. Астаховой, Е. В. Астаховой ; [редкол.: В. И. Астахова и др.] ; Народная укр. акад. – Харьков : Изд-во НУА : Золотые страницы, 2004. – С. 519–520. – (Харьковский биографический словарь).

5. Михайлик Алексей Федосеевич // Учёные Харькова к годовщине освобождения родного города. – Харьков : Знамя, 1944. – С. 34.

6. Михайлик Алексей Федосеевич (1953–1960) // Во главе города: руководители Харьковского городского самоуправления / А. Н. Ярмыш, А. Н. Головки, Л. П. Добреля, В. В. Пикина. – Харьков : Основа, 1998. – С. 122. – (Серия «Харьковский биографический словарь»).

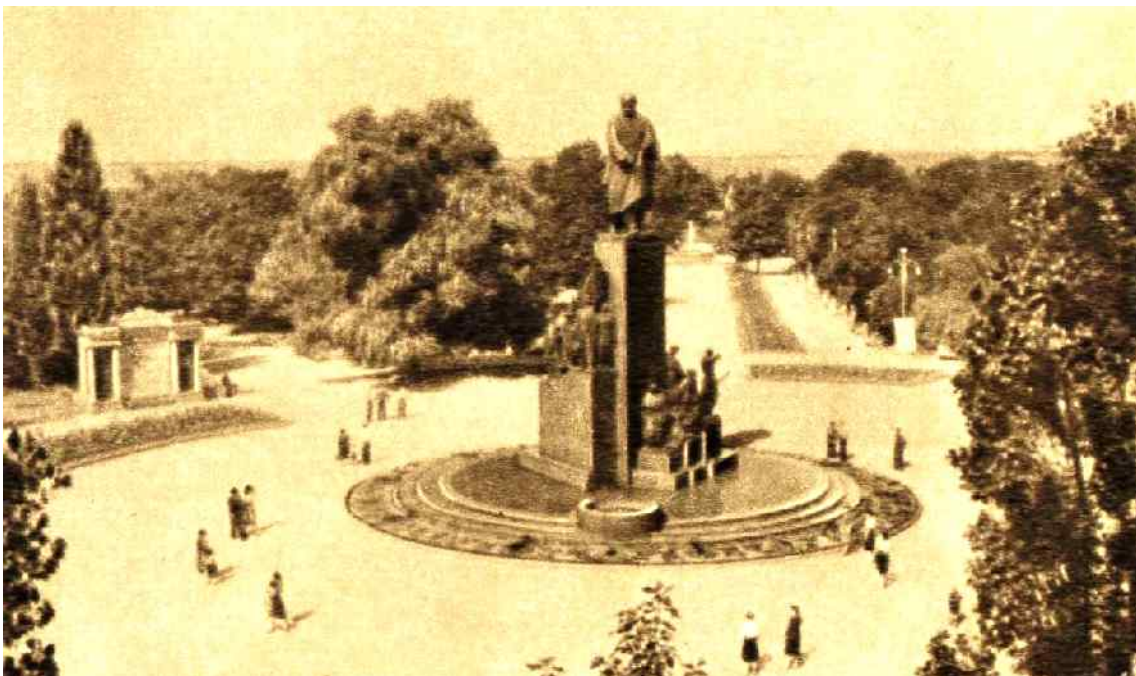
7. Михайлик Олексій Федосійович // Харківська державна академія міського господарства / [редкол.: Т. П. Єлісеєва, О. Л. Рябченко, Н. П. Тріпутіна та ін. ; гол. ред. Г. В. Стадник]. – Харків : Золоті сторінки, 2002. – С. 14, 33, 46, 48, 57, 63.

8. Михайлик Олексій Федосійович // Харківський інститут інженерів комунального будівництва. 1941–1945 / [керівник проекту В. М. Бабаєв ; гол. редкол. Л. М. Шутенко ; коорд. проекту Т. П. Єлісеєва ; упоряд.: Т. П. Єлісеєва, Т. О. Лобинцева]. – Харків : Золоті сторінки, 2015. – С. 133, 136. – (Сторінки історії Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова).

9. Михайлик Олексій Федосійович // Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова : монографія / [керівн. вид. проекту В. М. Бабаєв ; редкол.: Л. М. Шутенко, Г. В. Стадник, Т. П. Єлісеєва та ін.]. – Харків : Золоті сторінки, 2012. – С. 24, 44, 114, 121, 122, 129, 133, 134, 140, 163, 297, 308.

10. Про перейменування об'єктів топоніміки м. Харкова [Електронний ресурс] : рішення Харківської міської ради від 20.11.2015 № 12/15. – Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/document/pro-pereyrenuvannya-obektiv-toponimiki-mista-kharkova-48723.html>, вільний. – (дата звернення: 14.11.2016). – Назва з екрана.

11. Харьковские головы. А. Ф. Михайлик : [краткая биографическая справка. Алексей Федосеевич Михайлик, 1906–1985] // Городская газета. – 1998. – 7 мая. – С. 30.

Сад Шевченка, м. Харків, 1949 р.